

A TERMERD mintaterületek kijelölése

Bartha Dénes, Aszalós Réka, Bodonczai László, Bölöni János, Kenderes Kata, Ódor Péter,
Standovár Tibor, Szmorad Ferenc, Tímár Gábor

A magyarországi erdőrészeleteket az Állami Erdészeti Szolgálat (ÁESZ) fafajokra és termőhelyre vonatkozó adatai alapján 3 fő típusra osztottuk: természetszerű, átmeneti és kultúr állományok. Mivel elővizsgálataink alapján az erdők természetessége a 3 típusban eltérő tartományban változik, a típusokban eltérő mintavételi intenzitást (súlyszámokat) alkalmaztunk (1. táblázat). Mivel azonban e három főtípusnak ismert az országos (és tájcsoportonkénti) területi részesedése, ezzel korrigálva vizsgálati eredményeink a teljes alapsokaságra (Magyarország erdőrészeleteire) nézve reprezentatívnak tekinthetők. A súlyszámok megállapítása becslést alapján történt, amely a főtípusokon belüli típusok számán, területi eloszlásán alapszik elsősorban.

Főtípus	Terület (ezer ha)	Súlyszám	Mintaterületek száma
Természetszerű erdők	700	6	1950
Átmenetek	350	4	660
Kultúrerdők	800	1	390
Összesen	1.850		3000

1. táblázat. A hazai erdők fő típusainak országos területi részesedése, mintavételi relatív súlyszáma, és a mintaterületek száma.

A természetszerű erdők és az átmenetek mintaterületeinek (erdőrészeleteinek) kijelölése az Országos Erdőállomány Adattár alapján történt véletlen mintavétellel. A leválogatásnál még kritériumként szabtuk meg, hogy (1) az erdőrészeletek területe 3-10 ha között legyen, (2) maradjanak ki az üres vágásterületek.

A kultúrerdők esetében a mintaterületek száma a típusok területaránya és heterogenitásukat figyelembe vevő szorzó alapján lett megállapítva (2. táblázat). A mintaterületeket nem jelöltük ki előre, hanem a terepi felvételezők a terepmunka során választották ki őket. A korosztályok reprezentáltsága érdekében megkülönböztettük a fiatal (tisztítóvágás kora bezárólag), középkorú (gyérítés korú), idős (véghasználat előtti) állományokat. A felvételezőknek erdőgazdasági tájanként megadtuk, hogy milyen típusokból mennyi fiatal, középkorú ill. öreg állományt kell felvételezni. A kiválasztott állományok üzemtervi adatait utólag szereztük be.

Típus	Kultúrállomány részarány	Szorzó	Mintaterületek száma
Akácosok	0.436	0,75	126
Nemesnyárasok	0.160	1,00	62
Kultúrfenyvesek	0.311	1,40	165
Egyéb kultúrerdők	0.093	1,00	36
Összesen	1.000		389

2. táblázat A kultúrállományok területi részesedése Magyarországon, súlyuk a mintavétel során, és mintaterületek száma.